

Handläggare:
Anders Ödmark 508 05 178
Dnr 102 - 364 -2007
Sammanträde 20 september 2007

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Tertialrapport 2 år 2007 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner Tertialrapport 2 per 31 augusti för överlämnande till Kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om 3,4 mnkr för 14 personer med personlig assistans enligt LASS som inte beaktades i underlaget till kommunfullmäktiges budget för år 2007 (blankett 5 budgetjusteringar)
3. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om 3,0 mnkr för omstrukturering inom administrationen i enlighet med vad som anmäldes i beslutet om verksamhetsplan för 2007 (blankett 5 budgetjusteringar)
4. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om stimulansbidrag med 0,4 mnkr (blankett 9 omsorg om funktionshindrade)
5. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om stimulansbidrag med 2,4 mnkr (blankett 10b förskola)
6. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om stimulansbidrag med 0,9 mnkr (blankett 11 äldreomsorg)

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Tertialrapporterna är nämndens rapportering till kommunstyrelsen om verksamhet och ekonomi. Tjänsteutlåtandet utformas enligt stadsledningskontorets anvisningar med de uppgifter som efterfrågas. Uppgifter som bedöms vara av intresse för nämnden men som inte efterfrågas av kommunstyrelsen behandlas i månadsrapporter om ekonomi och verksamhet till nämnden.

För anslag 1 (nämndens verksamhet) beräknas underskott om 22,2 mnkr efter beaktande av begärda budgetjusteringar.

För anslag 2 (försörjningsstöd) beräknas underskott om 2,0 mnkr.

Bilaga 1: Blanketter till Stadsledningskontoret

Bilaga 2: Uppföljning av aktivitetsplan för konkurrensutsättning

Innehållsförteckning	sid
Sammanfattning	3
Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök	4
Valfriheten ska öka	7
Skola för kunskap	8
Hög kvalitet i omsorgen	9
Äldreomsorg	9
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	10
Individ- och familjeomsorg, vuxna & socialpsykiatri	12
Individ- och familjeomsorg, barn & ungdom	14
En trygg och snygg stad	16
Ekonomisk hushållning och sänkt skatt	17
Prognos på årsutfallet	17
Särskilda redovisningar	24
Bilaga 1 Blanketter till stadsledningskontoret	26

Inledning (utdrag ur stadsledningskontorets anvisningar)

Kommunstyrelsen har i uppdrag att löpande följa utfallet av stadens verksamheter. Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för nämndernas uppföljning och bereder dessa ärenden till kommunstyrelsen. Uppföljningen består av månadsrapporter, tertialrapporter samt verksamhetsberättelse. Syftet med uppföljningen är att ge en samlad och tillförlitlig bild av det ekonomiska och verksamhetsmässiga utfallet samt en prognos för året.

Kommunstyrelsens uppföljning av nämndernas verksamheter under år 2007 kommer att ske med utgångspunkt från kommunfullmäktiges budget och nämndens verksamhetsplan. I tertialrapporter och verksamhetsberättelse fokuseras på ekonomiskt utfall och på uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och målen för verksamhetsområdena.

Kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål är styrande för stadens verksamheter. Nämnden ska rymma sina verksamheter inom av kommunfullmäktige fastställd budget med ev. justeringar av kommunstyrelsen. Ansvar för uppföljning och budgethållning ligger hos nämnderna som fortlöpande ska följa sin verksamhet under året. Nämndernas verksamhetsplaner är utgångspunkt för den löpande uppföljningen. Vid befarade underskott ska nämnderna besluta om åtgärder för att eliminera dessa.

Ärendets beredning och disposition

Ärendet har beretts och disponerats enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning och stadsledningskontorets anvisningar. De fackliga organisationerna har fortlöpande i avdelningsgrupper och i förvaltningsgrupp informerats om förvaltningens arbete med uppföljning av verksamhet och ekonomi. Information i förvaltningsgruppen om föreliggande tertialrapport har lämnats den 12 september.

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningen klarar att erbjuda alla *förskolebarn* plats inom barnomsorgsgarantins tre månader. Behovet av fler förskolelokaler är stort och möjligheterna att klara garantin i höst försvåras på grund av förseningar som uppstått i utbyggnadsprocessen.

Uppföljning och noggrann bedömning av den äldres omvårdnadsbehov präglar myndighetsutövningen inom *äldreomsorgen*. Den ökning av antalet äldre med omfattande omvårdnadsbehov, som beskrevs i tertialrapport 1, har inte fortsatt utan antalet är i stort sett detsamma idag. För närvarande väntar 17 personer med beslut om gruppboende på att få sina beslut verkställda. Av dessa har sex personer fått erbjudande om plats men tackat nej. Övriga personer bedöms i nuläget kunna erbjudas plats inom tre månader från det att ansökan beviljats. Den sedan två år planerade omvandlingen av servicehuslägenheter till gruppboendeplatser inom Skolörtens äldreboende har fördröjts men ombyggnation beräknas kunna påbörjas i slutet av året och gruppboendet beräknas stå klart hösten 2008.

Inom *omsorg om personer med funktionsnedsättning* delas uppföljningen in i fyra delar. Internkontroll (ILS-besök) görs årligen på varje verksamhet. Vid halvårsskiftet skickar ledningen ut en enkät till varje verksamhet för att följa upp arbetet med att uppfylla inriktningens målen. Verksamheternas kostnads- och intäktsutveckling samt avstämning mot budget görs månadsvis. Verksamheternas uppföljning av åtaganden redovisas i verksamhetsberättelsen. Underskott beräknas inom verksamhetsområdets myndighetsutövning och förklaras av att antalet brukare med behov av ofta omfattande insatser (enligt både SoL och LSS) har ökat. Den kraftiga ökning som uppkom successivt under år 2006 har fortsatt under år 2007.

Inom *individ- och familjeomsorgen* bedömer förvaltningen att uppställda mål kommer att nås. Trots ansträngningar noteras svårigheter att hålla kostnaderna inom budget både för barn och unga och för vuxna med missbruk. Överskott inom andra delar av individ- och familjeomsorgen medför att utfallet beräknas balansera med budget.

Inom anslag 2 minskar utgifterna för *ekonomiskt bistånd* – dock förväntas ett underskott om ca 2,0 mnkr för anslag 2.

Kommunfullmäktiges budgetering för *flyktningmottagandet* svarar inte mot beräknade direkta kostnader, varför underskott beräknas om drygt fyra mnkr. Utöver det medför det omfattande antalet flyktingar i Hässelby-Vällingby behov av särskilda insatser – utöver vad som beaktats i resursfördelningssystemet - inom omsorg om funktionshindrade och i förskola.

Stadsmiljöverksamheten redovisar överskott på 1,0 mnkr bl.a. beroende på mindre behov av vinterväghållning än budgeterat till följd av en vädermässigt gynnsam vintersäsong samt att som budgethållningsåtgärd standarden sänks på parkskötseln under hösten. Renhållningen har förbättrats genom flera olika åtgärder. Genomförande av parkinvesteringar pågår som planerat utan avvikelser. En omfattande trygghetsmätning har genomförts via enkäter till boende.

Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

Nyföretagarcentrat i Vinsta företagsområde, som varit igång sedan april i år, tar emot ca tio besök i veckan. Förutsättningarna för att kunna öka öppettiderna undersöks. Aktiv rådgivning och lotsning för företag har genomförts varvid ca 100 kontakter tagits och fem nya företag har startats sedan i april.

För att öka framkomligheten på bl.a. Bergslagsvägen har en översyn av 15 trafikplatser gjorts och överlämnats till trafikkontoret med förslag till bättre flöde.

Genom processinriktat arbete i samverkan med föreningslivet, enskilda medborgare, kommunala bolag, näringsliv och kommunala verksamheter (fritidsgårdar, skolor, bibliotek och kulturskola) har det fria kulturlivet getts utrymme och möjlighet till utveckling.

Aktiviteter med olika teman för särskilda målgrupper har genomförts. Innehållet har bl.a. varit musik och dans, program relaterade till Linné och pensionärsdans på utomhusdansbanan. Flera festivaler har genomförts: Smedshagsdagen, Hässelbygårdsdagen, ”Pre summer tour”, nationaldagsfirande och blomsterfestival.

En stor satsning på ungdomskulturen har skett med flera arrangemang såsom inlinetävling, konstutställning och ungdomsfestival.

I samverkan med kultur- och utbildningsförvaltningarna pågår planeringsarbete kring ett integrerat bibliotek i Hässelbygård.

Arbete med att utforma en handlingsplan för att säkra Trappan som kulturell mötesplats i Vällingby pågår i samverkan med kulturförvaltningen, Svenska Bostäder och medborgarhusföreningen Trappan.

Ekonomiskt bistånd

Insats inom fem dagar

Nya klienter, som är arbetslösa remitteras omgående till Arbetsforum i Vinsta för insats inom fem arbetsdagar. Nybesöken prioriteras av Arbetsforum. Mottagningsgruppen bokar in arbetslösa nya socialbidragstagare för nybesöksinformation på Arbetsforum. Detta sker i samband med klientens första kontakt med förvaltningen.

Förkorta bidragstiden genom individuella lösningar och tidiga insatser

Arbetet med internkontroll har fortsatt i enlighet med den av nämnden fastställda internkontrollplanen och olika arbetsprocesser och rutiner har omarbetats.

Tre besökshytter i förvaltningsbyggnadens reception färdigställdes i augusti och har börjat användas. Syftet är bättre kontroll och tillgänglighet. Det tar några månader innan åtgärden får full effekt. Samarbetet med kontaktcenter har fortsatt för att ge klienter bra service.

Mottagningsgruppen använder ett utförligt formulär vid telefonintervjuer och stadens gemensamma utredningsmall för grundutredning tillsammans med befintligt handläggarstöd på sektionen. Detta säkerställer att nya sökandes ekonomiska och sociala förhållanden bedöms för att ge bra underlag för bedömning av lämpliga insatser.

Arbetet med individuella handlingsplaner har fortsatt. Under perioden januari-juli har upprättats drygt 400 aktuella handlingsplaner och målet är att sådana ska finnas i alla ärenden före årsskiftet.

Budget- och skuldrådgivningen har ökat samarbetet med mottagningen. Flera familjer och enskilda med hot om vräkning till följd av obetalda hyror har fått tid för rådgivning med mycket kort varsel.

Samverkan med andra aktörer

Samverkan sker med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Landstingets olika enheter inom ramen för det gemensamma samverkansavtalet (samverkansgruppen Turid). Det har under året resulterat i att ca 30 personer som tidigare uppbar socialbidrag i stället beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning.

Utvecklingsarbete i samarbete med andra stadsdelar

Utvecklingsarbete angående nya utredningsmetoder inom ekonomiskt bistånd fortsätter tillsammans med Socialstyrelsen, Kista-Rinkeby och Kungsholmens stadsdelar.

Flyktingmottagning

Under perioden januari-juli har Hässelby-Vällingby tagit emot 178 nya flyktingar. Därutöver har 20 personer som är s.k. sekundära flyktingar (personer som är mottagna i andra kommuner) flyttat till stadsdelen under introduktionsperioden. Den 31 augusti var 425 personer (253 hushåll) aktuella inom stadsdelsförvaltningens flyktingmottagning. De flesta kommer från Irak.

Motstridiga besked från Migrationsverket

Det tog lång tid innan staten bestämde om hanteringen i ärenden gällande de flyktingar, som enligt den tillfälliga asyllagen fick tidsbegränsade uppehållstillstånd under 2006. Många av dessa uppehållstillstånd gick ut redan i februari-mars 2007.

Berörda drygt 50 hushåll fick under flera månader introduktionsersättning i avvaktan på besked från Migrationsverket. Det uppstod därmed stora problem med planering och introduktionsprogram. Till en början erbjöds berörda flyktingar introduktionsprogram och fick introduktionsersättning. De fick dock inte arbeta eller delta i arbetsmarknadsåtgärder, vilket i sin tur medförde stora problem då planerade åtgärder fick avbrytas. Det är därför svårt att jämföra om antalet flyktingar som fått arbete under sin introduktionsperiod 2007 är högre än 2006. Förvaltningen avser återkomma om detta i verksamhetsberättelsen.

I juni gav Migrationsverket beskedet att alla flyktingar som saknade uppehållstillstånd skulle avvisas till sina hemländer. Enligt Migrationsverket har dessa rätt till vare sig introduktionsersättning eller ersättning enligt lagen om mottagning av asylsökande. Under juni-juli 2007 avaktualiserade förvaltningen 53 hushåll som väntade på avvisning. 43 hushåll fick tillfälligt ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen i avvaktan på avvisning.

Samverkan för sysselsättning

Samverkan sker med utbildningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen för att skapa bra heltidssysselsättning under introduktionsperioden. Det sker antingen genom att flyktingen får arbete, läser svenska varvad med praktik eller deltar i *Försöksverksamheten* (gemen-

samt projekt med Länsarbetsnämnden, flera stadsdelsförvaltningar och kommuner) i syfte att påskynda inträde på arbetsmarknaden.

Under tiden i projektet anordnar utbildningsförvaltningen svenskundervisning samtidigt som stadsdelsförvaltningen betalar introduktionsersättning. Arbetsförmedlingen erbjuder olika arbetsmarkandsåtgärder.

Sammanlagt har under januari-augusti 128 personer varit inskrivna i projektet och 21 har fått arbete genom projektet. Dessutom har 90 personer genomgått förberedande utbildningar och projektet har kunnat erbjuda 100 praktikplatser.

Praktikplatser

Stadsdelsförvaltningens praktiksamordnare är placerad på Arbetsforum och har nära samarbete med flyktingmottagningen. Insatsen har sedan maj månad förstärkts med en tidsbegränsad heltidsanställning året ut. Sammanlagt har 115 personer varit inskrivna. Av dem har 17 fått arbete och två har blivit självförsörjande.

Samhällsinformation

Organiserad samhällsinformation i gruppform (på arabiska) startade i maj och programmet innehåller olika tema exempelvis demokrati, sjukvård, trygghetssystemet, arbete/praktik, skola och barnomsorg. Programmet genomförs vid sex tillfällen och kommer att vara ett återkommande inslag vid nymottagning. Förvaltningen genomför dessutom information för nyanlända föräldrar under temat Barnuppfostran i det mångkulturella Sverige.

Arbetsmarknad

Ökad förvärvsfrekvens (uppgifter per 24 augusti)

Hittills under året har 722 personer varit inskrivna på Arbetsforum i Vinsta. Av dessa har 36% fått arbete eller annan egen försörjning.

<i>Grupper</i>	<i>Antal pers T1+T2</i>	<i>Andel som fått arbete eller annan försörjning</i>
Daglig verksamhet jobbsökeri	419	35 %
Arbetsträning	79	13 %
SFI	69	39 %
Flykting	115	20 %
Ålder 18-24	181	46 %
Ålder 25-64	549	33 %

Under året har 324 personer varit bokade för nybesök. Av dessa uteblev 76 personer (23%).

Rörligheten är större bland deltagarna i de yngre åldersgrupperna jämfört med de äldre. Dock har skillnaden mellan de båda åldersgruppindelningarna minskat jämfört med vad som redovisades före sommaren. Då Arbetsmarknadssektionen har minskade resurser i jämförelse med 2006, har fokus legat på att få kontakt med arbetslösa, som söker försörjningsstöd för första gången, i åtgärd inom fem dagar.

De deltagare som trots förbättrad konjunktur blir kvar i socialbidragssystemet står relativt långt från arbetsmarknaden och kräver längre tid av stöd och hjälp innan de kan komma ifråga för en anställning.

Minskad arbetslöshet bland ungdomar

Under andra tertialet har 104 ungdomar varit inskrivna på Arbetsforum någon gång under perioden. Av dessa har 32 fått arbete eller övergått till studier, vilket innebär att 30 % har fått egen försörjning.

Ökad andel som arbetar i privat sektor

Förvaltningen arbetar med att få deltagarna vid Arbetsforum att öka sitt kontaktnät inom privat sektor och arbetar aktivt med att finna praktikplatser inom näringslivet. Under andra tertialet har 59 personer varit ute i praktik. Av dessa har 69% praktiserat inom det privata näringslivet. Antalet personer i praktik har minskat under andra tertialet. Detta har flera orsaker. Sedan maj månad arbetar praktiksamordnaren själv med att hitta praktikplatser till den dagliga verksamheten arbetsökeri. Arbetsträningen ordnar själva sina praktikplatser liksom SFI- handledaren.

När det gäller flyktingar har 14 personer fått nya praktikplatser under andra tertialet. Praktikperioderna är långa och i dagsläget är sammanlagt 34 personer ute i praktik. Ca 80 % av dessa praktikplatser finns inom det privata näringslivet.

Åtgärder för minskad arbetslöshet bland ungdomar

Ungdomarna har inom Arbetsforum haft möjlighet att delta i motivationshöjande gruppverksamheter, som sektionen bedriver. De har även prioriterats när det gäller praktikplatser.

Valfriheten ska öka

Förskola, skola och fritid

Alla föräldrar kan i mån av plats fritt välja förskola för sina barn. Information om detta finns i såväl pappersform som via Internet. En tredjedel av förskolorna och närmare hälften av familjedaghemmen drivs i enskild regi. I södra Hässelby Villastad finns enbart förskolor i enskild regi. Information om möjligheten att bilda flerfamiljssystem enligt stadens regelsystem har publicerats. Ingen efterfrågan har hittills anmälts.

Äldreomsorg

I *äldreomsorgen* tillämpas valfrihet genom kundvalsmodellen för *hemtjänsten*. De äldre har valt att få sina beviljade insatser från egenregiverksamheten eller av någon av de 22 privata utförare (12 har anlitats), som bedriver verksamhet inom stadsdelsområdet. I juli hade 1 120 personer beviljade insatser inom hemtjänsten. Av dessa hade 850 personer valt egenregiverksamheten medan 270 personer valt att få sin hjälp utförd av privat utförare.

Alla har rätt att ansöka om *vård- och omsorgsboende* med särskild adress och få sin ansökan prövad. Behovet av servicehus kan omgående tillgodoses inom stadsdelsområdet. För närvarande finns 14 tomma lägenheter på Skolörtens servicehus och sju på Nälsta servicehus.

Den enskildes valfrihet begränsas av myndighetens möjlighet att ta ekonomiska hänsyn vid val av insats, kösituationen till boenden i andra stadsdelar samt den rangordning, som gäller de av staden upphandlade enstaka platserna.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Brukare har *möjlighet att välja* privata eller kommunala utförare i stadsdelsområdet, andra områden eller i andra kommuner. För insatserna personlig assistans, avlösare, ledsagare, hemtjänst och hemtjänst i assistansliknande form tillämpas kundvalsmodellen. Totalt anlitas 129 privata utförare. Av 1 362 beslutade insatser under innevarande år verkställs 50 % av stadsdelsförvaltningens verksamheter, 10 % av utförare inom andra stadsdelsförvaltningar och 40 % av privata utförare.

Stadsledningskontorets enhet för avknoppning har vid besök hos förvaltningen informerat enhetschefer, biträdande enhetschefer, fackliga företrädare och andra intresserade om sitt uppdrag och om förutsättningar för *konkurrensutsättning*. Diskussioner pågår inom avdelningens ledningsgrupp och ute på verksamheterna om bl.a. paketeringen av verksamheter inför en upphandling. En handfull chefer har uttryckt intresse för avknoppning. Upphandlingsprocessen påbörjas hösten 2007.

Individ- och familjeomsorgens vuxenverksamhet

Inom missbruksvården sker utredningar med hjälp av metoderna ASI (Addiction Severity Index) och Maps (Monitoring Area Phase System) i 83 % av alla aktuella missbruksärenden. Denna andel uppfyller målet för 2007. Metoderna främjar klientens delaktighet i utredningsprocessen, där både klient och handläggare var för sig skattar klientens behov för att fånga upp klientens önskemål och värderingar av vårdbehovet.

Alla ansökningar om vård och behandling utreds och en plan utarbetas tillsammans med den enskilde, vars önskemål om behandlingsinsats prioriteras. Fram till den 15 augusti har inga avslagsbeslut fattats. Alla gynnande beslut är verkställda.

Vid tvångsplacering är målet att långsiktig plan upprättas för att uppnå stadigvarande förändring i form av s.k. *kontrakt för livet-plan*. En sådan upprättas tillsammans med statens institutionsstyrelse, klienten och missbruksvården. Tvångsvård har förekommit i sju ärenden och i fyra av dessa har genomförts kontrakt för livet-plan. I ytterligare ett ärende pågår planering. I två ärenden är svårighetsgraden så stor att planen inte gått att genomföra.

Inom socialpsykiatri tillämpas utredningsmetoden DUR av biståndshandläggarna. Per den 31 augusti har DUR-utredningar genomförts i 71 % av alla aktuella ärenden. Antalet klienter har ökat under andra tertialet uppgår till 315 med SoL-beslut och 11 med LSS-beslut.

Skola för kunskap

Barngrupperna i förskolan

Behovet av ytterligare lokaler för förskolan är stort för att möta ökande antal barn i förskoleåldern utan att få för stora grupper. Detta gäller särskilt i områdena Kälvesta, Vällingby/Grimsta och Hässelby Gård/Strand. Stadsdelsförvaltningen klarar f.n. barnomsorgsgarantin utan överinskrivningar. Ersättningspaviljongen för förskolan Tumultgränd startade planenligt i augusti vid Skogsnävergränd 16.

I utbyggnadsplaneringen har stadsledningskontoret av kostnadsskäl inte kunnat godkänna ett aktuellt projekt i Hässelby strand och det är oklart när markkontoret kan få fram alternativ plats för byggnation. Möjlighet att erbjuda förskoleplats inom tre månader (garantiregeln) inom det området försvåras därför.

Kvalitetshöjande insatser

Under hösten kommer förskolorna att inleda en fokusering på det pedagogiska arbetet i ”De nya pedagogiska rummen”. Detta kommer att ske med hjälp av handledning för förskolechefer och biträdande förskolechefer samt utseende av s.k. ”försöksförskolor” där ledningen i nära dialog med pedagogerna kommer att stödja nya arbetssätt. Ett pedagogiskt nätverk bildas där pedagogerna får möjlighet att diskutera, reflektera och dela med sig av sina erfarenheter. Kopplingar till Lärarhögskolan via lärarstudenter och eventuellt någon forskare kommer också att prövas.

Förskolorna kommer också under hösten att formulera generella begrepp för ”En förskola med kvalitet”.

Hög kvalitet i omsorgen

Äldreomsorg

I den genomlysning av *äldreomsorgens ledningsorganisation* som utfördes av ett externt konsultföretag under våren framkom att omfattande åtgärder behövs för att utveckla äldreomsorgen och säkerställa ledningsorganisationen. Hit hör bl.a. ledarutveckling, kompetensutveckling, arbetslagsutveckling och värdegrundsarbete. Dessa åtgärder kommer att medföra merkostnader för äldreomsorgen.

Med anledning av rapporten redovisade förvaltningen åtgärder och presenterade konkreta handlingsplaner vid stadsdelsnämndens sammanträde i juni. Diskussioner förs kontinuerligt med avdelningsledning, enhetschefer, biträdande enhetschefer MAS och budgetcontroller i syfte att få en stark delaktighet kring det fortsatta utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämnden har tillsatt en politisk referensgrupp för att följa arbetet med handlingsplanerna.

Trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade omsorgen

Anhörigstöd

ANVAR-projektet (anhörigvårdarens arbetsmiljö) finansieras av stimulansbidrag från Länsstyrelsen. Sedan februari 2007 har projektet träffat och stöttat anhöriga över 65 år som vårdar en närstående i den egna bostaden. En stor del av projektet har bestått i att i samarbete mellan frivilligorganisationer och verksamheter i stadsdelen skapa en infrastruktur för anhörigfrågor. På individnivå har insatserna bestått av att lyssna till och bekräfta anhörigas situation, leda dem i deras vardag, ge stöd till att hitta egen tid, lotsa dem rätt med deras frågor och andra arbetsmiljöåtgärder ur både fysiskt och socialt perspektiv.

De anhörigas fysiska arbete underlättas genom handledning i t.ex. ergonomi och bemötande, genom tekniska åtgärder och hjälpmedel samt övrig rådgivning. För de psykosociala aspekterna har ANVAR i samarbete med frivilligorganisationer och Svenska Kyrkan skapat olika arenor där anhöriga i liknande situationer kan träffas.

Öppna hemtjänsten

Inom öppna hemtjänsten pågår utveckling av arbetssätt och metoder för att kunna möta efterfrågan av specialiserade tjänster. Som en fortsättning på de utbildningsinsatser kring demenshandikapp som genomfördes 2006 har demensteam startat. Planering pågår för att

kunna inrätta demensteam inom varje enhet. Vårdpersonalen får fortlöpande handledning av en arbetsterapeut utifrån brukarnas specifika behov.

Dagverksamhet

På Hässelgården finns Friskvårdscentrum som erbjuder såväl träning som olika aktiviteter för äldre i stadsdelområdet. På Hässelgården finns även planer på att utveckla ett kultur- och informationscenter i samverkan med landstinget, förvaltningen och Micasa AB i syfte att bryta ofrivillig isolering och höja livskvaliteten för de äldre på boendet och i närområdet. För detta ändamål har Hässelgården beviljats stimulansmedel från Socialstyrelsen.

Under sommaren har Hässelgården i samarbete med Hässelby Fritid arrangerat fyra dagsutflykter till Kyrkhamn då ca tio personer per tillfälle deltog från olika enheter. Intresserade från seniorboendet på Hässelgården och även från ordinärt boende i stadsdelområdet erbjuds att delta i ett traditionellt midsommarfirande i Kyrkhamn med sillunch och musikunderhållning. Firandet var mycket uppskattat av de ca 30 personer som deltog.

Personligt inflytande, trygghet och respekt

Kontaktmannaskap för äldre tillämpas både inom vård- och omsorgsboendena och i hemtjänsten. För att lyfta fram kontaktmannens roll i omvårdnadsarbetet kring den enskilde pågår olika former av utvecklingsarbete såsom utbildning, förankring och tydliggörande av rutiner kring kontaktmannaskapet. Ett datoriserat dokumentationssystem (ParaSol) infördes i staden i mars och kommer successivt att börja tillämpas av vårdpersonalen. Utbildning har under våren genomförts i stadsdelen för ca 650 vårdbiträden/undersköterskor. Ytterligare 130 vårdbiträden/undersköterskor ska efter grundläggande datautbildning under hösten utbildas i dokumentationssystemet.

Måltidssituationen och matens betydelse för de äldres välbefinnande är viktiga frågor som är väl omhändertagna inom de olika vård- och omsorgsboendena. Utsedda kostombud träffar regelbundet matleverantören. De boendes önskemål och synpunkter fångas i olika sammanhang upp av kostombuden inte minst utifrån val av matsedel, dukning och social gemenskap som är viktiga aspekter för en god hälsa och livskvalitet.

Skolörtens vård- och omsorgsboende ingår i ett pilotprojekt i vilket förvaltningen tillsammans med E-center från och med i höst testar ett alternativt sätt att få nylagad mat från utvalda lokala restauranger levererade till dörren för de boende som så önskar. I hemtjänsten arbetar cheferna för att öka medarbetarnas medvetenhet kring kostens betydelse och för att göra matsituationen för äldre i eget boende mer inbjudande. Såväl hemtjänsten som Räcksta sjukhem har beviljats stimulansbidrag från Socialstyrelsen specifikt för kost och nutrition inom vård och omsorg för år 2007 och 2008.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Inom alla verksamheter pågår arbete med webbaserat informationsmaterial för att underlätta för brukare att välja vem som ska utföra beviljad insats. Det pågår nu ett arbete med att anpassa informationen och lägga in den på webben. Informationen skrivs på lättläst svenska.

För att ytterligare säkra rättvis och lika biståndsbedömning, har samtliga biståndshandläggare under våren genomgått en utbildning i juridik (18 timmar).

För att inom tre månader kunna verkställa det ökade antalet ärenden på *enheten för personligt stöd* (avlösare, kontaktperson, korttidsvistelse utanför eget hem samt ledsagare) och ha möjlighet att göra kontinuerliga uppföljningar har ytterligare en enhetschef rekryterats.

Utifrån biståndsbeslutet upprättar stödperson tillsammans med brukare och/eller dennes ställföreträdare en genomförandeplan. Insatsen utformas med respekt för den enskildes önskemål och ska skapa förutsättningar för ett självständigt liv där brukaren utifrån sina egna förutsättningar kan delta i samhället.

Brukare som har rätt till insats enligt LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) kan begära en individuell plan. Från 1 februari informeras berörda brukare rutinmässigt om denna möjlighet. 16 brukare har en individuell plan.

Inom ramen för integrerad ledning och styrning (ILS) har avdelningschefen och en utvecklingssekreterare årligen besökt varje verksamhetsadress.

Utifrån stadens riktlinjer har verksamhetens dokumentation granskats - här inbegrips bl.a. brukarnas delaktighet vid utarbetandet av genomförandeplanen. Dialog har förts med biträdande enhetschef, personal på verksamheten och enhetschef om bl.a. resultatet av internkontrollen, uppföljning av verksamhetens mål och åtagande, ledarskap och ekonomi.

Vid ILS-besök på myndighetssektionen har utvalda akter slumpvis granskats. Till verksamheter där åtgärder har behövt vidtas har åtgärdsrapport skickats till verksamhetens chef med kopia till närmast överordnad chef. Tio ILS-besök har genomförts under våren 2007. För att frigöra tid för upphandling kommer nya arbetsmetoder användas för resterade 11 enheter.

För att inventera *behov av boende* gavs i januari en enkät till 57 personer som är 17 år och äldre och som tillhör LSS och personkrets 1 (personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd). Svar inkom från samtliga.

Nio personer hade redan flyttat hemifrån eller var av andra skäl inte längre aktuella för boendeplanering. För nio var tidpunkt och behov av boende ännu oklart. För resterande 39 personer fördelade sig önskemålen enligt tabellen. Behoven av boenden uppdateras kontinuerligt. Sedan januari har ytterligare 8 personer tillkommit. I augusti har totalt 47 personer framfört önskemål om någon form av boende. Tre personer har lämnat in ansökan om bostad med särskild service, för två pågår utredningar, ett beslut är fattat i maj men ännu inte verkställt.

Behov av boende När man vill flytta	Önskar eget boende		Önskar servicebostad		Önskar gruppboende	
	Jan 07	Aug 07	Jan 07	Aug 07	Jan 07	Aug 07
Inom 1 år (2007)	0	0	2	2	1	7
Inom två år (2008)	5	5	2	3	9*	9
Inom tre år (2009)	2	2	1	1	1	1
Inom fyra år el senare	5	5	3**	3**	8*	9*

* Önskar gruppboende eller servicebostad. ** Önskar servicebostad eller eget boende

Hösten 2006 påbörjades en dialog med anhöriga till personer som har rätt till bostad enligt LSS och en representant för lokala handikapprådet. Syftet är att informera om vilka byggprojekt som är under planering, diskutera s.k. trappstegsboende men också få höra vilka tankar och planer anhöriga har. Brukarrepresentanterna är positiva till ökad rörlighet mellan olika boendeformer och ser det också som positivt att träffa andra anhöriga som befinner

sig i liknande situation. Två informationsträffar har genomförts under våren. Förvaltningen avser fortsätta att bjuda in till informationsträffar även under hösten utifrån anhörigas önskemål och intressen.

Alla verksamheter har arbetsmetoder där verksamhetens kompetenskrav och medarbetarnas individuella utbildningsbehov inventeras och sammanställs i en *kompetensplan*.

Individ- och familjeomsorg, vuxna & socialpsykiatri

Hemlöshet förebyggs

Förvaltningen har en handlingsplan och rutiner för att förebygga att personer blir avhysta och därmed hemlösa. Ett särskilt team arbetar aktivt med dessa frågor i nära samarbete med hyresvärdar och kronofogden. Under januari-juli har 114 anmälningar inkommit som rör hyresskuld, störningar eller vanvård gällande personer som inte tidigare är aktuella på förvaltningen. I 95 fall har problemen lösts medan 19 ärenden har gått vidare till avhysning.

Daghärbärgat Vistet drivs i Hässelby gårds centrum och finansieras under 2007 med anslag från centrala medelsreserven för hemlösa. Verksamheten drivs i samarbete med Svenska Kyrkan och missionsförsamlingarna och är öppen på vardagsförmiddagarna. På onsdagar serveras enklare mat och dryck från Oasens diakoniverksamhet. Det finns möjlighet att duscha, tvätta och torka tvätten under öppettiden. Vistets personal bedriver även tillsammans med kyrkorna uppsökande arbete i andra delar i stadsdelen. Verksamheten syftar till att förbättra livssituationen för de mest utsatta och öka möjligheten till kontakt och motivation för stöd, vård och behandling. Vistet tar emot ca 30 besökare per dag.

Förvaltningen har god kännedom om de personer, som återkommande bor på stadens härbärgen. I juli handlade det om tio individer. Ett aktivt arbete bedrivs för att lotsa dem vidare i boendekedjan. Förvaltningen hyr 83 försöks- och träningslägenheter. Antalet lägenheter har ökat med 20% sedan årets början.

Boendeplatser köps externt i staden, vanligen s.k. stödboende där det nu finns ca 60 personer¹, vilket är en ökning med 13 jämfört med 2006. Insatserna är inte tillräckliga. För vissa personer med lång hemlöshetsproblematik prövas en ny boendeform - förtroendeboende. Det sker genom förhyrning av fem lägenheter hos privatvärd i Vinsta där klienten har en behandlingsinsats i form av att klara boendet utan störningar med stöttning av personal från Vistet. Avsikten är att gå vidare i boendekedjan till träningslägenhet.

Målet att under året nå 12 boendeinsatser har ännu inte kunnat nås i och med att en hyresvärd återtagit ett erbjudande. Förvaltningen söker därför andra möjligheter att nå målet.

Missbruk förebyggs

Inom missbruksvården prioriteras personer i åldern 18-25 år. I det arbetet behövs nya arbetsmetoder. Ett projekt (finansierat med statsbidrag) har gjort det möjligt att arbeta förebyggande även med 13-åringar. Arbetet bedrivs utåtriktat och uppsökande tillsammans med samarbetspartners som ungdomssjuksköterska, fältassistenter, polis och ungdomsmottagningen. Ett nära samarbete finns med skolorna i form av kontaktgrupper.

¹ Ej unika individer då det är personer som rör sig mellan olika former av boenden under samma perioder.

Arbetstider har kunnat förläggas på kvällstid och fältarbete sker tillsammans med fältassistenter och närpolisen vid helger, evenemang osv. Ett uppdrag är att öka tillgängligheten till socialtjänsten för unga personer med missbruksproblem. Redan samma dag en orolig förälder tar kontakt, kan personal från socialtjänsten besöka familjen och träffa förälder, den unge och länka till insatser. Uppsökarna har t.o.m. juli haft kontakt med 46 ungdomar. Kontakterna har initierats på grund av inkomna anmälningar.

Bland unga 13-17 år är anmälningarna oftast relaterade till alkohol. I åldern 18-25 förekommer också droger och viss kriminalitet. 25 ärenden i åldern 18-25 år har aktualiserats på Vuxenheten (per 31 juli 2007). Flertalet av dem har ansökt om hjälp själva. Vanligaste missbruket i åldersgruppen 18-25 är narkotika. Vanligaste orsaken till aktualisering är att den unge själv ansöker, vilket kan vara en följd av att tillgängligheten har förbättrats tack vare det pågående projektet.

Boenden och sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar

Stödboendet på Bräckevegatan har börjat ta form. Gemensamhetslokalen erbjuder aktiviteter för de boende och en grupp närboende brukare.

En revidering av Socialpsykiatriska enhetens långsiktiga lokala program pågår. Avsikten är att förslag till reviderat program föreläggs stadsdelsnämnden för beslut i oktober. Det omfattar framtida effektiviseringar och utbyggnadsbehov av boenden med hänsyn till konkurrensutsättning för ökad valfrihet för brukarna. Programrevideringen sker i samarbete med landstinget och brukarorganisationerna.

I takt med att klientgruppen förändras inom socialpsykiatrin måste insatserna anpassas. Klientgruppen omfattar numera fler yngre och många från andra länder och kulturer. En betydande andel får numera även neuropsykiatriska diagnoser. Dessa nya grupper vill komma ut på arbetsmarknaden eller få chans till studier och kommer endast temporärt att vilja ha nuvarande sysselsättningsverksamhet. Socialpsykiatriska enheten ingår i det s.k. Turidsamarbetet tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget och har där möjlighet att lyfta fram enskilda ärenden för bättre anpassning till individens behov.

För att öka utbudet av daglig sysselsättning och stärka den enskildes möjligheter till studier erbjuds i samverkan med ett studieförbund utökad antal studiecirkel på Lovisa. Deltagarna väljer själv ämnen för cirkelarna. ArbetsCentrum söker i dagsläget aktivt olika monteringsarbeten för deltagarna. Sysselsättning köps i begränsad omfattning från Bromma och Kista stadsdelsförvaltningar.

Statsbidrag till kommunerna för att förbereda sociala insatser inför en ny vårdform

Stadsdelsnämnden kommer att få statsbidrag om 1,1 mnkr för att förbereda sociala insatser inför den nya vårdformen *Öppen vård med särskilda villkor*. Beloppet, som inte medtagits i tertialrapporten, planeras för att användas till en projektanställning som verksamhetsutvecklare, utbildnings- och metodutvecklingsinsatser för personal, utvecklad samverkan och olika gemensamma aktiviteter med landstingets psykiatri samt samverkan med brukar- och anhörigföreningar. Förvaltningen avser att återkomma med ett särskilt ärende i frågan till nämnden i oktober.

Individ- och familjeomsorg, barn & ungdom

Från år 2005 till år 2006 ökade antalet anmälningar till sektionens barngrupp med 30 % och till ungdomsgruppen med 15%. Under årets första åtta månader kan skönjas en viss utplanning i antal inkommande anmälningar och ansökningar. Ökningen av ärenden till ungdomsgruppen ligger hittills i år på 7 %. För barngruppen noteras hittills i år ingen ökning jämfört med 2006. Bland ungdomar är kriminalitet den vanligaste anmälningsorsaken och därefter missbruk och skolrelaterade problem. Bland barngruppens ärenden är familjevåld en vanlig anmälningsorsak samt missbruk och psykisk sjukdom hos föräldrar.

Revision har uppmärksammat att barn- och ungdomssektionen inte kunnat hålla den lagstadgade utredningstiden på fyra månader. För att komma till rätta med detta och av kvalitets skull i myndighetsutövningen har ungdomsgruppen och barngruppen i år förstärkts med var sin tillsvidareanställning. Ungdomsgruppen kommer också få en extra personalförstärkning för att hinna med ett antal ärenden som inte åtgärdades under senvåren.

Det har under senare år skett stor inflyttning till stadsdelsområdet till följd av nyproduktion av bostäder. Det sker också en stor omflyttning inom stadsdelsområdet. Många familjer med utländsk härkomst har en svår bakgrund i sina hemländer. Det behövs stora utrednings- och behandlingsresurser för att komma till rätta med familjernas och barnens problematik men också för att kunna prioritera det förebyggande arbetet.

Målet är att barnfamiljers och ungdomars problem ska kunna lösas på hemmaplan. I de flesta fall är detta möjligt men någon minskning av antalet placeringar utanför det egna hemmet har ännu inte varit möjlig. Det är främst tonårsplaceringar som genomförts på grund av missbruk samt i några fall mycket allvarliga relationsproblem mellan föräldrar och ungdom (oftast flickor).

Familjerätten har tidigare haft svårt att hinna med handläggning av ärenden inom förskrivnen tid. Vid årsskiftet förstärktes gruppen med en anställning och man är nu i fas. Väntetiden för adoptionsutredningar är ett par månader vilket får betraktas som rimligt. Problematiken i vårdnadsutredningarna ökar i svårighetsgrad. Familjevåld är där mycket förekommande, vilket leder till behov av kontaktperson för att övervaka umgänget med barnet.

Kompetensutveckling

Hässelby-Vällingby är pilotstadsdel när det gäller införande av arbetsmetoden *Barns behov i centrum*, som lyfter fram barnperspektiv i såväl utrednings- som uppföljningsarbetet. Metoden implementeras genom att egen specialutbildad personal utbildar övriga kollegor inom barn- och ungdomsverksamheten.

Öppenvårdssektionen

Barn- och ungdomssektionerna arbetar utifrån uppfattningen att barns och ungdomars problem i görligaste mån ska lösas hemma inom den egna familjen med stöd av nätverk och andra resurser. Därigenom undviks dyra placeringar. Behandling sker alltid i samförstånd med familjerna.

Prognosen för köpt vård landar på 33 mnkr. Öppenvården (exklusive ungdomsmottagningen) beräknas kosta 8,5 mnkr inklusive förebyggande arbete. Öppenvården möjliggör värdefulla hemmaplanslösningar som komplement till köpt dygnet runt och öppenvård.

Förebyggande och tidiga insatser

Öppenvårdssektionen arbetar med förebyggande och tidiga insatser genom ett aktivt samarbete med skolor, förskolor och landsting. Varje skola och förskola har en kontaktperson utsedd inom sektionens Familj- och Rådgivningsgrupp. Tanken är att skolan och förskolan ska få hjälp att slussa över familjer till öppenvården innan problemen blivit så omfattande att de måste utredas av Barn- och ungdomssektionen (myndighetsdelen).

Kontaktpersonerna ingår i kontaktgrupper på skolorna där förutom skolpersonal även fritidspersonal ingår. Man har särskilt uppskattat möjligheten för familjer att få fem rådgivande samtal utan någon form av registrering. Under januari-juli har 74 familjer med 153 barn fått sådant stöd. Inom Öppenvårdssektionen finns kontaktpersoner med barnavårdscentralen och barnmorskemottagning. Ungdomsmottagningen drivs tillsammans med landstinget och från augusti i år även tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning.

Föräldrautbildning

Öppenvårdssektionen erbjuder även olika typer av föräldrautbildningar t.ex. Komet som är evidensbaserad. I år startar sektionen en föräldrautbildning - utarbetad på Rädda Barnen - för nyanlända flyktingar. Två arabisktalande grupper om 20 familjer startar på de båda familjecentren. Denna föräldrautbildning blir en del av flyktingmottagningens introduktionsprogram.

Behandlingsinsatser

De ofta allvarliga situationer, som barn och ungdomar lever under, innebär ökat tryck och medför längre behandlingstider för öppenvården och sektionen organiserar arbetet för att möta behoven. Barnperspektivet genomsyrar allt arbete. Barns och ungdomars åsikter får utrymme i behandlingen och val av insatser. En barngrupp för barn till missbrukande föräldrar finns och en socialsekreterare arbetar med krissamtal för barn som bevittnat våld.

Öppenvården erbjuder också kvalificerade/intensiva insatser i form av heltidsanställda kontaktpersoner/socialsekreterare som även arbetar med ungdomar på kvällstid och helger.

Pågående projekt

Inom förvaltningen pågår tre projekt, som delvis finansieras av Länsstyrelsen. För ungdomar 18-23 år, som har ett riskbeteende vad gäller missbruk, pågår tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning projektet *Tidig upptäckt av missbruk och riskbeteende bland gymnasieungdomar och unga vuxna*, som bedrivs vid den gemensamma ungdomsmottagningen.

Flickor med hedersproblematik och deras bröder uppmärksammas i projektet *Lika villkor*, där samarbete sker med Sharafs hjältar på Fryshuset. De utbildar nu flickornas bröder i mänskliga rättigheter och lika villkor för kvinnor och män.

ProjektEtt, som startade sommaren 2006 vänder sig till familjer, som behöver stora insatser. Familjerna genomgår ett intensivt behandlingsarbete där hela nätverket är med. Personalen arbetar enligt schema och är tillgängliga även kvällar och helger. Projektet kommer att utvärderas noga. Då projektets arbetsmetoder visat sig vara mycket effektiva, kommer de att integreras i den ordinarie verksamheten.

En trygg och snygg stad

En omfattande trygghetsmätning, i lokala brottsförebyggande rådets regi, har genomförts via enkäter till de boende i Hässelby gård och Hässelby strand. Enkätsvaren analyseras under hösten och en åtgärdsplan upprättas. Projekt som identifierats vid trygghetsvandringar har slutförts genom åtgärder som uppgrävning av stora buskage och nyanläggning av vegetationsytor med fokus på igenväxta platser i parkvägskorsningar. Samarbete sker också med Svenska Bostäder i stadsdelen Grimsta för ett tryggare och snyggare Grimsta.

Renhållningen har förbättrats genom flera olika åtgärder. Strandbaden har försetts med fler toaletter och högre städfrekvens. Ett 100-tal nya papperskorgar har monterats utmed de större förbindelsestråken i parkvägnätet. En städkampanj i samarbete med näringslivet planeras i Vinsta företagsområde under hösten. Upprättande av lokal parkplan och genomförande av parkinvesteringar pågår som planerat utan avvikelser.

Ett test med en luft-värmepump på en förskola genomförs. Värmepumpen installerades i samband med en upprustning av förskolan. Försöket ska ge svar på om luftvärmepumpar kan vara ett kostnadseffektivt sätt att minska elanvändningen i tidigare direkteluppvärmda förskolor med hög elförbrukning. Utvärdering sker i höst.

Kvinnofrid

Den lokala samverkansgruppen *Mäns våld mot kvinnor i Hässelby-Vällingby* består av representanter från socialtjänst, psykiatri, polis, barnvårdscentralen, mödravårdscentralen, Vällingby och Hässelby församlingar, skola, polis, advokat och åklagare. Gruppen arbetar med att finna modeller för att stödja kvinnor som utsatts för våld i hemmet och att förbättra samarbetet mellan berörda myndigheter och organisationer.

Förvaltningens kvinnofridsteam är nu fulltaligt. Parallellt med detta har samverkansprojektet Relationsvåldscentrum hos Västerortspolisen startat. Antal ärenden inom kvinnofridsteamet uppgår till 32 förhandsbedömningar varav 24 är aktuella för utredning/insats. I fyra av dessa finns hedersrelaterad problematik. Tio kvinnor med varierande antal barn har under årets första sex månader varit placerade i skyddat boende.

Förvaltningen har fått statsbidrag för att finansiera en socialsekreterare (halvtid) för att under ett år i projektform arbeta med våldsutövande män. Detta påbörjades i maj och hittills har sex män erhållit samtalsstöd för beteendeförändring.

Förvaltningen har initierat ett samverkansarbete i stadsdelen kring hur prostitutionen kan uppmärksammas och motverkas.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Prognos på årsutfallet

Nettoutfall (mnkr)	Budget	Prognos	Ingående presta- tionsför- ändringar	Begärda budget- juste- ringar	Medel som lyfts ur resul- tatfonden	Avvikelse efter presta- tionsför- ändr & budgetjust
Förskola och fritid	264,4	261,7	12,6	2,4	1,3	+ 19,0
Skola och skolbarnsomsorg	307,5	319,3				- 11,8
Äldreomsorg	434,9	449,7		0,9		- 13,9
Funktionshindrade	206,2	237,0	15,0	3,8		- 12,0
Individ- & familjeomsorg	141,8	141,8				
Flyktingmottagande	11,3	23,7	5,0	3,0		- 4,4
Stadsmiljö	16,1	15,1				+ 1,0
Adm m.m.	61,8	64,8		3,0		
Räntor & avskrivningar	1,3	1,3				
Summa anslag 1	1 445,3	1 514,5	32,6	13,1	1,3	- 22,2
Summa anslag 2	111,3	113,3				- 2,0
S:a stadsdelsnämnd	1 556,6	1 627,8	32,6	13,1	1,3	- 24,2

Kommentar till prognosen

Det underskott som prognostiseras består i huvudsak på behovsutvecklingen inom äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade samt att antalet flyktingar har ökat. Vidare har skolorna lämnat efter sig ett stort underskott.

Det resultat, som prognostiserades i tertialrapport 1, har sammantaget förbättrats något. Exempelvis har läget förbättrats när det gäller äldreomsorg och ekonomiskt bistånd (socialbidrag). Däremot har läget försämrats inom omsorg om funktionshindrade där det slag av ärenden, som inte omfattas av prestationsrelaterade budgettilldelning, har fortsatt att öka.

Vid stadsdelsnämndens behandling av tertialrapport 1 fick förvaltningen i uppdrag att återkomma med förslag till åtgärder för budgethållning.

De åtgärder, som förvaltningen redovisade i budgethållningsärendet i juni, beräknades medföra kostnadsminskningar om ca 7 mnkr under innevarande år. Utöver detta redovisades åtgärder som på sikt beräknades ge årliga kostnadsminskningar om inemot 20 mnkr. Arbetet med dessa uppslag pågår och kommer att ingå i arbetet med verksamhetsplan och budget för år 2008. Parallellt med budgethållningsärendet behandlades ett lokalärende med inriktning att minska lokalkostnaderna för främst de verksamheter, som är inrymda i byggnaderna kring Hässelby torg.

Förvaltningen har fr.o.m. juni upprättat en sammanställning med månadsvis redovisning av *prestationer* inom de mer omfattande verksamhetsområdena. Även kostnadsuppgifter inar-

betas varför vissa *nyckeltal* beräknas. Materialet aktualiseras fortlöpande och redovisas för stadsdelsnämnden som bilaga till månadsrapporterna. Avsikten är att med hjälp av uppgifterna underlätta förvaltningens ekonomistyrning samt att hålla nämnden kontinuerligt informerad om omfattning och utveckling inom verksamhetsområdena.

Ekonomiskt utfall för skola, förskola och fritid för barn och ungdom

För de *pedagogiska verksamheterna* (förskola, skola och fritidsverksamhet) beräknas ett samlat överskott om 7,2 mnkr. Det är större än det belopp om 2,0 mnkr som redovisades i tertialrapport 1. I och med halvårsavstämning efter att skolorna förts till utbildningsnämnden har läget kunna klarläggas bättre än tidigare.

I förhållande till fördelningen i nämndens budget innebär delårsbokslutet för skolorna underskott om 11,8 mnkr och årsprognosen för förskoleverksamhet och fritid överskott om 19,0 mnkr. Inom förskoleverksamhet (verksamhet 3xxx) har budgeterats ca 17 mnkr för övergripande ändamål. Dessa medel borde rätteligen ha varit annorlunda fördelade eftersom medlen inom verksamhetsavdelningens samlade ansvarsområde disponerats även för ändamål hänförliga skolorna. I själva verket är därför förskolornas överskott och skolornas underskott mindre än vad som framgår av tabellen.

För förskolorna beräknas nettoförstärkning av ursprunglig budget med ca 12,6 mnkr till följd av ökat antal inskrivna barn: Årsgenomsnittet beräknas till 2 112, vilket är 174 fler barn än budgeterat antal (1 961). Förskolorna är organiserade som resultatenheter och varje enhet tilldelas medel enligt pengbelopp fastställda i budget för faktiskt antal inskrivna barn. Enheternas resultat för året beräknas ligga inom ram för vad som får balanseras till kommande år.

De skolor som är resultatenheter, har tagit med sig hela sitt resultat till andra halvåret och utbildningsnämnden. Fyra skolor, som inte definierats som resultatenheter har under första halvåret ett samlat underskott om drygt 6,2 mnkr. Det ingår i ovan nämnda underskott om 9,8 mnkr, som bärs av stadsdelsnämnden.

Ekonomiskt utfall för äldreomsorg

För äldreomsorgen beräknas underskott om 13,8 mnkr. Det är något lägre än de 17,6 mnkr som beräknades i tertialrapport 1.

Under året har behovet ökat när det gäller *gruppboende*. Från januari till augusti har antalet boende ökat från 196 till 210. Det har inte gått att erbjuda plats för alla, som fått biståndsbeslut om gruppboende. Efterfrågan, som ännu inte kunnat tillmötesgå, visar sig till viss del i form av ökat korttidsboende. *Korttidsplatser* används i avvaktan på att erbjudande om gruppboende kan göras. Vid budgeteringen av äldreomsorgen beräknades i genomsnitt 825 vård dygn per månad i korttidsboende. Genom att korttidsplatser i stor utsträckning nu används för personer, som väntar på gruppboende, köper förvaltningen korttidsplatser för ca 300 fler vård dygn per månad vad som beräknades vid budgeteringen. Det svarar mot ca 10 personer och en kostnad om ca 5 mnkr. Korttidsplatser har nyttjats även för personer, som efter sjukhusvistelse inte förmår återvända till den egna bostaden utan är i behov av heldygnsomsorg. Beslut har nu fattats om att inrätta 18 platser i gruppboenden vid Edelundavägen. Inflyttning beräknas ske under hösten 2008.

Omstruktureringen år 2006 av 66 ålderdomshemsplatser till 40 gruppboendeplatser vid Hässelgården förklarar ca 2-3 mnkr av kostnadsökningen inom särskilt boende med heldygnsoomsorg i förhållande till föregående år. En plats i gruppboende kostar per år ca 75 tkr mer än en plats i ålderdomshem.

Antalet personer med insats i form av hemtjänst i ordinärt boende och i servicehus uppgick till 1 600 (årsmedel) under år 2006. I år beräknas ökning med ca 60 till 1 660.

Myndighetssektionens arbete med behovsbedömning och biståndsbeslut, uppföljning och omprövningar sker med största noggrannhet för att tillgodose krav på både god ekonomisk hushållning och hänsyn den äldres omvårdnadsbehov. Detta preciserades i budgethållningsärendet:

Aktuellt arbetssätt

- obligatorisk ärendedragning för bedömning av ansökan om annat boende
- i princip ska alla andra insatser som kan tillgodose hjälpbehovet i ordinärt boende vara prövade och utvärderade innan ansökan om annat boende beviljas
- noggrann prövning av varje ansökan i syfte att tillgodose den enskildes behov av vård och omsorg
- egna boenden inom stadsdelsområdet används i första hand. Vid köp av boenden utanför stadsdelsområdet beaktas kostnad och kvalitet utifrån rangordning

Uppföljning

- årlig nyprövning av insatser i ordinärt boende
- särskild uppföljning av nya beslut inom de högre ersättningsnivåerna
- särskild kontroll av de högre ersättningsnivåerna under året genom stickprov och avstämning med utföraren
- vid uppföljningstillfället kontrolleras att genomförandeplan är upprättad av utföraren och underskriven av den äldre i syfte att säkerställa att de beviljade insatserna utförs i den beviljade omfattningen

Aktuella åtgärder

- ytterligare förstärkt uppföljning
- översyn av tidschabloner vid beräkning av ersättningsnivå till utförare pågår inom myndighetssektionen
- noggrann bedömning av ersättningsnivån; ev. för låg ersättning kan alltid höjas utifrån genomförandeplan och kontakt med den enskilde
- metodutveckling i form av kollegial ”kontroll” av beräkning av ersättningsnivån samt stickprov av sektionschefen
- sådan utformning av hemtjänstinsatser - i egen eller annan regi - att dessa i större utsträckning än idag kan utgöra alternativ till placering i särskilt boende. (Detta görs idag, men kan utvecklas t.ex. genom att bjuda in samtliga privata utförare av hemtjänst för företagspresentation)
- förbättrad administrativ rutin vid hantering av fakturor från externa utförare (administratör konterar och biståndshandläggare granskar innehåll och nivåplacering)
- förbättrad administrativ rutin avseende granskning av intern fakturering enligt ParaSoL

De utförande enheterna, som är resultatenheter, och rehabiliteringsenheten prognostiserar resultat i balans. För Nästa servicehus, som inte är resultatenhet, beräknas underskott om ca 3 mnkr.

Ekonomiskt utfall för omsorg om personer med funktionsnedsättning

För omsorgen om personer med funktionsnedsättning beräknas underskott om 12,0 mnkr. Det är högre än de 5,7 mnkr som beräknades i tertialrapport 1. Detta beror på att antalet insatser har ökat mer än vad som kunnat förutses.

När det gäller insatser i form av *boende och daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service för funktionshindrade (LSS)* anpassas nämndens budget genom beslut av kommunstyrelsen med hänsyn till antalet aktuella personer vid två mätpunkter. Här har antalet insatser ökat från 359 i januari till 370 i augusti.

När det gäller *övriga LSS-insatser och insatser enligt socialtjänstlagen (SoL)* sker inte budgetanpassning med hänsyn till antalet insatser. Här har skett en ökning med 77 insatser (från 478 i januari till 555 i augusti). I den kategorin ingår flera slag av insatser som innebär betydande utgifter: Hemtjänst och hemtjänst i assistansliknade form (ökning med 26 ärenden), avlösar- och ledsagarservice (ökning med 23), personlig assistans enligt LSS (ökning med 6) och korttidstillsyn för barn över 12 år (ökning med 12 barn). För personer under 65 år med demenssjukdom har behovet av dagverksamhet ökat med fem sedan i januari.

Behovsökning med åtföljande efterfrågan på insatser medför svårigheter för *biståndssektionen* (myndighetsutövningen) att klara kostnaderna inom budget trots de åtgärder som förvaltningen arbetar med för att nå ett utfall i balans. Förvaltningens *egna utförande* enheter balanserar sin budget.

Under sommaren minskade antalet personer som är beviljade personlig assistans enligt lag om assistansersättning (LASS) på grund av att många ärenden avslutades. Detta medför minskade intäkter från försäkringskassan samtidigt som 19 personliga assistenter blev övertaliga. Innan dessa assistenter placerats i annat arbete är kostnaderna för dem ofinansierade. Tillsammans med personalavdelningen pågår arbete med att finna lösningar.

Under 2006 ökade TBK Education AB sin verksamhet i Hässelby-Vällingby stadsdelsområde med sju lägenheter. Den verksamheten – jämte Törngården - medför kostnader för stadsdelsförvaltningen, som i år är 3,8 mnkr högre än den ersättning som tilldelas enligt stadens resursfördelningssystem.

För att minska kostnaderna eftersträvas i det dagliga arbetet fortlöpande att utnyttja alla resurser effektivt. Det betyder bl.a. att minska köp av sådana insatser, som kostar mer än de belopp stadsdelsnämnden tilldelas enligt resursfördelningssystemets LSS-schabloner för daglig verksamhet och särskilda boenden. Omförhandling av avtal pågår.

Noggrann uppföljning görs av insatserna personlig assistans enligt LSS och insatsen hemtjänst i assistansliknande form för att se om brukarnas behov uppfyller kriterierna för att få personlig assistans enligt LASS, något som i så fall medför att försäkringskassan tar över delar av kostnaderna.

Förbättrad uppföljning görs av alla insatser för ny bedömning om vilken insats som behövs för att uppfylla lagens krav på skälig levnadsnivå (enligt SoL) och goda levnadsvillkor (enligt LSS) samt att formulera tydliga mål för beviljade insatser. En biståndshandläggare har i särskilt uppdrag under hösten att intensifiera uppföljningen. För att ytterligare säkra rättvis och lika bedömning har alla biståndshandläggare under våren genomgått utbildning i juridik.

Två gruppboendestäder kommer att öka antalet lägenheter för att utöka utbudet samt för att bättra tillvara personalresurserna genom att bl.a. nattpersonal finns för fler brukare. I stället för att rekrytera ny personal undersöks ökad sysselsättningsgrad bland befintlig personal. Byggstart planeras i november.

Hässelby-Vällingby stadsdelsområde har två barnboenden. Efterfrågan har minskat och en plats är vakant sedan ett år. Planering pågår för att avveckla ett barnboende till årsskiftet.

Ekonomiskt utfall för individ- och familjeomsorg

För individ- och familjeomsorg beräknas utfall i balans med budget. I tertialrapport 1 beräknades ett överskott om ca 0,5 mnkr.

För *barn och ungdom* har skett en ökning av placeringar i hem för vård och boende. Vid budgeteringen beräknades medel för 21 placerade barn och ungdomar. Trots satsning på förebyggande och öppna insatser beräknas antalet placerade bli 28. Det har även visat sig svårt att tillräckligt snabbt rekrytera erforderligt antal familjehem. Därför har antalet placeringar i jourhem blivit ca tio fler än vad som avsetts. Från september förväntas både barngruppen och ungdomsgruppen inom sektionen vara fullt bemannade. Det ökar möjligheterna att på ett mer planerat och strukturerat sätt förhindra att akuta situationer uppkommer i kända ärenden. Olika åtgärder vidtas för budgetbalans:

- Öppenvårdssektionens familj- och rådgivningsgrupp går in i ärenden som alternativ till jourplacering. I de fall en placering inte kunnat undvikas går de in under tiden för jourplacering för att försöka flytta hem barnet/ungdomen.
- Färre stödboenden för ungdomar och i stället inriktning på att ungdomar över 18 år skall kunna få tillgång till stadsdelens egna tränings- eller försökslägenheter.
- Endast köp av vård utifrån barns och ungdomars skyddsbehov eller mycket allvarliga behov av behandling.
- Genomgång av intäkter från föräldrar görs och eventuellt kan intäkterna komma att öka något mer än beräknat.
- Kontinuerlig genomgång av löner inom familjehem och ersättningar till kontaktpersoner

Inom öppenvården har bl.a. vakanshållning vid personals sjukfrånvaro medfört överskott.

Inom *missbruksvården* beräknas antalet personer som placeras i behandlingshem, stödboenden och härbärgen komma att uppgå till ca 210 i stället för 170 som låg som underlag för beräkningen i budgeten. Detta medför att underskott om ca 2,0 mnkr beräknas för sektionen.

Inom *socialpsykiatrin* fortsätter utvecklingen med en förskjutning av kostnader mot insatser på hemmaplan jämfört med externa köpta platser. Antalet placerade i hem för vård och boende har minskat från 39 i januari till 32 i augusti. Parallellt ökar kostnaderna för kompletterande insatser i form av hemtjänst, ledsagare och kontaktpersoner. Socialpsykiatrins egna utförare; boenden, boendestöd, sysselsättning och träffverksamheter har framgångsrikt effektiviserat sin verksamhet och beräknar överskott. För den gemensamma delen för vuxensektionen och socialpsykiatrin (f.d. vuxenavdelningen) beräknas överskott.

För individ- och familjeomsorgen som helhet beräknas därmed ekonomiskt utfall i balans med budget.

Ekonomiskt utfall för flyktingmottagningen

För flyktingmottagandet beräknas underskott om 4,4 mnkr. Det är högre än det underskott om 4,1 mnkr som beräknades i tertialrapport 1. Detta beror på att underlag nu föreligger för att beräkna den slutliga budgeten för verksamheten.

Stadsdelsnämndens budget för flyktingmottagandet uppgår till 11,3 mnkr och baseras på uppgifter från juni 2006 och hade 363 personer som underlag. Stadsledningskontorets avläsning (i systemet Flykt) inför tertialrapport 1 2007 visade att antalet personer ökat till 491 och inför tertialrapport 2 visade avläsningen 549. Stadsdelsnämndens budget kommer att uppräknas med 5,0 mnkr till följd av det ökade antalet flyktingar. Stadsdelsnämnden tilldelas i budget ytterligare 3 mnkr till följd av ökat statsbidrag till kommunerna för flyktingmottagandet, varefter den slutliga budgeten för årets flyktingmottagande blir 19,3 mnkr. Aktuell prognos anger 23,7 mnkr, alltså ett beräknat underskott om 4,4 mnkr.

Under första halvåret har i genomsnitt 225 hushåll mottagit introduktionsersättning till en genomsnittlig månadskostnad om ca 1,6-1,7 mnkr. Årsprognosen om 23,7 mnkr består till 18,1 mnkr av introduktionsersättning och 5,6 mnkr av handläggning.

Ekonomiskt utfall för stadsmiljö

För stadsmiljöverksamhet beräknas överskott om 1,0 mnkr. Det är högre än det överskott om 0,5 mnkr som beräknades i tertialrapport 1. Det orsakas av mindre behov av vinterväghållning än vad som förutsattes vid budgeteringen samt att som besparingsåtgärd standarden sänkts på årets parkskötsel.

Ekonomiskt utfall övergripande uppgifter

I och med att skolorna vid halvårsskiftet förts till utbildningsnämnden minskar underlaget för administrativ service till verksamheterna och andra övergripande uppgifter. Detta har beaktats i nämndens budget för 2007. Där har också avsatts medel (3 mnkr) för omstruktureringskostnader i samband med att organisationen minskas i omfattning.

Avveckling av anställningar pågår. Beroende på att den arbetsrättsliga beredningsprocessen (inklusive arbetsmiljöanalyser) tagit mer tid än vad som förutsatts har avvecklingen av anställningar inte kunnat genomföras i avsedd takt. Detta innebär att underskott beräknas om 3,0 mnkr. Förvaltningen föreslår att nämnden hos kommunstyrelsen hemställer om budgettillägg för detta belopp (bilaga 1 blankett 5). I beräkningen ingår även ersättningar till personal som slutar under året för inestående sparade semesterdagar samt lönekostnader under avvecklingsperioden.

Ekonomiskt utfall för anslag 2 - ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

För anslag 2 beräknas underskott om 2,0 mnkr. Det är lägre än det överskott om 4,0 mnkr som beräknades i tertialrapport 1.

Utöver att den allmänna konjunkturutvecklingen inverkar på utfallet har åtgärder vidtagits, något som redovisades i budgethållningsärendet. Exempelvis har införts personlig inlämning av socialbidragsansökan, något som innebär förbättrad service, kortare handläggningstider samt utökad kontroll. Det tillvägagångssättet har införts från och med augusti 2007. Förvalt-

ningen fortsätter metodutvecklingsarbetet inom Ekonomiskt bistånd, vilket i sin tur på längre sikt kommer att hålla tillbaka antalet socialbidragstagare och socialbidragskostnaderna.

Det är dock svårt att göra en tillförlitlig prognos om socialbidragsutvecklingen och det slutliga utfallet för året, något som belyses av följande förhållanden:

Ca 50 flyktinghushåll beräknas bli aktuella för ekonomiskt bistånd efter att deras introduktionsperiod går ut under augusti-september. En fortsatt gynnsam arbetsmarknad är en förutsättning för att fler socialbidragstagare ska få eget arbete.

De av regeringen beslutade arbetsmarknadsåtgärderna innefattar även socialbidragstagare. Speciella insatser planeras för invandrare och flyktingar, vilket förhoppningsvis påverkar budgetutfallet positivt mot slutet av året. Det råder dock stor osäkerhet kring hur utförsäkring från a-kassan påverkar socialbidragsutvecklingen.

Bostadsbyggandet i och inflyttning till stadsdelsområdet har under året fortsatt i hög takt. Under de senaste månaderna har bl.a. ett större antal flyktingfamiljer med flera barn flyttat till stadsdelen efter avslutad introduktionsperiod.

I budgeten för 2007 har intäkter från arbetsförmedlingen för åtgärder för ungdomar medräknats från 1 juli. Dessa åtgärder har senarelagts till 1 december i regeringens vårproposition. Det påverkar budgetutfallet för 2007 i form av minskade intäkter inom arbetsmarknadsåtgärderna.

Resultatenheter (bilaga 1 blankett 6)

Omslutningsförändringar (bilaga 1 blankett 4)

Investeringar (bilaga 1 blankett 17)

Särskilda redovisningar

Lokaler (bilaga 1 blanketterna 9-11 och 14)

Förvaltningen söker stimulansbidrag m.m. enligt rubricerade blanketter, som sammanställs i bilaga 1. En översyn av förvaltningens lokalanvändning i stort pågår för att bl.a. hitta möjligheter att integrera olika verksamheter med målet att effektivisera lokal- och resursanvändningen.

För närvarande ligger starkt fokus på att få fram förskoleplatser i Hässelby gård och Hässelby strand för att klara barnomsorgsgarantin. Överhettningen på byggmarknaden med höga byggkostnader som följd innebär att alternativa lösningar får sökas i många fall (paviljonguppställningar, alternativa byggmetoder m.m.). Parallellt med utökningen av antalet platser sker arbete med omstruktureringar av stadsdelsområdets förskolor till följd av föråldrad utformning, teknik och underhållsstatus i byggnaderna.

Medarbetarfrågor

Antalet tillsvidareanställda månadsavlönade har minskat huvudsakligen med anledning av omorganisationen för grundskolorna i staden. Det senaste halvåret har antalet minskat med 1 135 tillsvidareanställda från 3 016 personer den 31 mars till beräknat 1 881 personer den 30 september. Antalet tidsbegränsade månadsavlönade har minskat med 233 personer från 477 den 31 mars till beräknat 244 den 30 september.

Förvaltningen ser att det under den kommande sexmånadersperioden kan bli neddragningsförhandlingar där precisering och sedan konstaterande övertalighet kommer att bli aktuellt för en handfull medarbetare. Det gäller främst inom yrkeskategorierna sjuksköterskor, personliga assistenter och även medarbetare på Arbetsforum, Individ- och familj, som övergår till Jobbtorg vid årsskiftet.

Den 31/7 2007 hade förvaltningen inga preciserade övertaliga enligt omställningsavtalet.

Förvaltningen har arbetat hårt med de anställda som definierats övertaliga under våren. De har fått nya placeringar alternativt gått till omställningskansliet som konstaterat övertaliga. Några har på egen hand hittat annat arbete under processens gång. Dessutom tog skolan med sig "sina" ärenden vid övergången.

Statistiken över hur sjukfrånvaron har utvecklats är glädjande för stadsdelsförvaltningen. Den svagt neråtgående trenden håller i sig. Sjukfrånvaron i staden som helhet har minskat det senaste året. I Hässelby-Vällingby ligger sjukfrånvaron nu på 10 procent, men den har det senaste halvåret minskat med mer än genomsnittet i staden (med 0,7 procentenheter jämfört med 0,4 för hela staden).

Sjukfrånvarostatistik är komplext och återspeglar många olika faktorer. Många enheter har dock gjort en medveten satsning på att arbeta hälsofrämjande och stärka det friska. För att kunna kommentera utvecklingen av sjukfrånvaron behöver en uppföljning göras för de enskilda enheterna i organisationen.

Konkurrensutsättning

Den aktivitetsplan, som bifogades till tertialrapport 1, är föremål för revidering. Förslag till reviderad plan fogas som bilaga. Där framgår bl.a. att tidigareläggning av upphandling aktualiseras inom flera boenden m.m. inom omsorgen om personer med funktionshinder.

Förfrågningar om och intresse för avknoppning har inkommit från en handfull enheter inom omsorg om personer med funktionshinder. Det gäller bl.a. personal vid några av de enheter som aktualiserats för tidigarelagd konkurrensutsättning.

Bidragshushåll

Antalet socialbidragshushåll minskar och ligger nu (31 juli) på ca 990 hushåll, det lägsta antalet på fyra år. Av dessa hushåll är 529 arbetslösa. Sedan hösten 2006, då ett trendbrott skedde, har antalet hushåll som varje månad får socialbidrag minskat med närmare 200. Den starka konjunkturutvecklingen med ökad efterfrågan på arbetskraft torde vara huvudorsaken till det minskande antalet. Även antalet nybesök har successivt minskat sedan hösten 2006. En trend som dock motverkar detta är att antalet personer per hushåll ökar, vilket bedöms bero på fortsatt omfattande inflyttning av barnfamiljer till stadsdelen.

Tak över huvudet garantin

Antalet logisökande hemlösa uppgick under januari-augusti till sammanlagt 1462 personer varav 84 är på stödboenden, 57 på härbärgen och 5 på förtroendeboende. Inga personer som ansökt om boende har fått avslag. Antalet akut logisökande har minskat genom ett effektivare uppsökande arbete sedan några år tillbaka. Flera personer med långvarig hemlöshetsproblematik har fått en förbättrad boendesituation där de flesta idag har ett boende med stödinsatser och hjälp till att få ett eget stadigvarande boende på längre sikt.

Barnomsorgsgarantin

Stadsdelsförvaltningen klarar f.n. barnomsorgsgarantin utan överinskrivningar.

24-timmarsgarantin

Upptäckta fulla papperskorgar anmäls direkt till driftentreprenören för åtgärd inom 24 timmar. Klotter anmäls direkt till trafikkontoret som svarar för klottersanering. Vid återkommande byggmöten följs 24-timmarsgarantin upp och inga väsentliga anmärkningar har hittills noterats.

² Ej unika individer då det är personer som rör sig mellan olika former av boenden under samma perioder.

Bilaga 1 Blanketter till stadsledningskontoret

Blankett nr

- 1 Bokfört per 31 augusti samt årsprognos i sammandrag m.m.
- 2 a-c Kostnader, intäkter respektive nettokostnad fördelat på verksamhetsområden
- 3 a-b Specifikation av avvikelser
- 4 Omslutningsförändringar
- 5 Begärda budgetjusteringar
- 6 Uppföljning av resultatenheter
- (7) Projekt över 50 mnkr (ej aktuell)
- 8 Ekonomiskt bistånd
- 9 Stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för fysiskt och psykiskt funktionshindrade inkl hemlösa
- (10a) Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler - gamla regler (ej aktuell)
- 10b Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler - nya regler
- 11 Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre
- (12) Beställarstöd för skollokaler (ej aktuell)
- (13) Grundskoleinventarier (ej aktuell)
- (14a) Bidrag till förskolor med hög hyra (återkallad av SLK)
- (14b) Bidrag till skolbarnsomsorgslokaler med hög hyra (ej aktuell)
- 15 Barnomsorgsgarantin och barngrupperna storlek
- (16) Miljömiljarden (ej aktuell)
- 17 Investeringsutgifter
- (18) Investeringsinkomster (ej aktuell)